

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBÖL Szeredán 14. Novemb. 1787.

A' Második nevet viselő Első 's utolsó JOSEF
Birodalmából.

A' Felső Monárkha a' E. edgyesült Magyar Kan-
tzelláriának 2 V. Kantzelláriusfáit, u. m. Gróf
Májlát és R. Sz. B. Gróf Széki Teleki Samuel Ur ő
Excellentiájokat: (a' maga ízeretetének bizonyos je-
léül) az első N. Borsod Vármegyének, a' másodikat
pedig N. Máramaros Vármegyének, (a' V. Kan-
tzelláriusfág mellett) a' múlt Pénteken, Fő ispánnyá-
nak tenni méltoztatván, a' közelebb múlt szombaton
a' Háza Attya és Ura előtt mind-ketten meg-jelené-
nek, és ezen kegyelmességét személlyesen hálálák-
meg.

Y y y y

meg. — A' múlt Vasárnap 9 fegyveres néppel megterhelt hajók menének megint a' Bétsi Dunán le-fele, és hogy még-több le-fele takaródandó nép-is legyen hátra, abból itéljük; mert a' Dunának a' Leopold-város felől lévő partyait igen sok F. Tsászári hajók foglalták-el, mellyek a' Tábori hajók által szüntelen utnak készítettnek. — Frantzia Májor B. Remigius *Benyovszki Ferentz* Urnak még Septemberben beadott kérésére, melyszerént edgy a' Hazában fel állítandó szabad-feregre kér vala engedelmet, a' múlt héten jött válaszf, és ezen feregnek Ts. és Királyi költségen lejendő fel-állítása meg-nem engedtetett. Ugy beszélik azonban, hogy edgy valakinek edgy illetén szabad-feregnek fel-állítására már szabadság adatott volna, olly fel-tétel alatt, hogy 1600 főből álló ferges mind idegen Hatalam alatt lévő népből állithassan; kik mind Lovások legyenek, és egy főre 100 tallér költség rendeltetett. — Gallitziában rendelés tétetett, melyszerént a' szükséges helyekre hidak építettnek, mellyeken a' hadi-nép a' Török-szélekre által takaradhassék. — Edgy néhány napoktól fogva semmiről annyit nem beszéllenek és irnak itten, mint azon nevezetes történetről, mely a' napokban esék, t. i. Az H * * D * * gazdaságbéli Tanátsofsa Sz * * Ur, ki edgyfersmind a' Gr. K * * F * * Ur ügyes-bajos dolgait-is folytattya, edgy levelet vészzen Gr. K * * Urtól ezen rendelésfel, hogy mennél hamarébb lehetne, 1000 arany ajándék mellet 100 ezer forintot venne-fel valahól, és azt bé-petsételve akár K * * M * * Urhoz, akár a' Franciskánusok Temploma Papjához küldené által. Sz * * Ur hirtelenléggel nem szerezhetvén többet öszve, tsak 50 ezer forintotskát, ezen summát bé-petsételve által küldi K * * M * * Urhoz,

hoz, a' K * * ál Ur a' meg-nevezett Paphoz, a' Pap
a' fenn-nevezett Grófnak írásban vett rendelése sze-
rént által-adá edgy K * * * nevü aszfzonságnak,
és ettől végtére kezéhez vette ezen summát edgy bi-
zonyos B * * nevü aszfzoy. Azonközben Sz * *
Ur által tudosittatik Gróf K * * Ur levél ál-
tal a' dologról : a' Gróf tsak el-bámúl ezen tudta
nélkül esett híren; midőn sem maga, sem más által
efféle dologra paratsolatot nem adott légyen, és leg-
ottan Prágából Bétsbe jöve, hogy a' dolognak végé-
re nyomozhassan, és ugy találá, hogy a' maga tu-
lajdon írása ki-vala majmozva, melyre az ő Grófi pe-
tsétje vala rá utve, azon külömséggel, hogy a' pe-
tséren lévő tziper nem ugy vala, mint azon a' pe-
tsétnvoinon, mellyel most-él, hanem mint a' mellyel en-
nekelötte élt vala. Ezen öszve-szött fontt tsalárd-
ság még egészfzen ugyan világofságra nem jött; de
a' fok szemü Polítzáj által szorgalmatoson nyomozta-
tik, és már 2 személlyek bátorságos helyen-is ül-
nek; de még végére nem járhattak' a' dolognak. E'
Kartusi tselekedet, és nagyon hasonlitt a' Párisi Gyé-
mánt nyakba-valóhoz. — Ezen hólnapnak I-ső nap-
ján edgy lisztel meg-rakatott éleséget hordozo hajo,
a' viznek nagy sebessége miatt nem igazgattathatván,
a' Budai hajon épült hidnál egyenesen ugy, hogy a'
hidnak a' maga helyéről el-vétetett részén mennyen,
abban igen nagy kárt okozott: a' hidat tartó lántzak
és vas matskák el-szakadozván annak edgy szárnya
a' többtől el-vált. A' hidan igen sok emberek állot-
tanak, de szemefek lévén, és a' veszedelem előll jó
idején el-szladván, benne kár nem esett, hanem
edgy hajó egészen le-ment, a' többi ki-fogatott. —
Ugyan ezen hónapnak 6-dik napján Kollegárdi Gr.
Kolonits László Ur ő Excellentiája, mint Kalotsai

Ersek és *Kalatai Xav. Ferentz* volt Galitziai Tábo-
 ri Superior Ur, mint Nagy Váradi Püspök, a' ma-
 gok hivatalok buséges folytatásához képest való hite-
 ket, ezen Magyar-orizági Királyi Helytarto Tanács-
 nál le tették, és más nap instelláltattanak. Ezen két
 nagy Papi embereknek éltek' le-írásábann, ezek az
 emlékezetre méltó 's azoknak esméretstiségekre szól-
 gáló dolgok: „ Gr. *Kolonits* Ur ö Excellentiájának
 Fő Familájából, mely igen Fő Nemes Házakkal va-
 gyon össze-foglaltatva, a' Romai Anyaszent-edgy-
 háznak 2 Kardinalissai és Ersekjei szármoztanak. Vé-
 gezte világi tanulásának folytatását a' Bétsi Theresiá-
 numbann: azon nagy reménségnek, melyet maga
 iránt a' Papi Rendbe való bé állásakor szerzett volt,
 meg-felelt minden részben. Minekutánna *Nagy-Vá-
 radi* és *Olmützi* Canonikuságot viselvén *Nagyvá-
 radon* Praelatusá tétetett volna, onnan mint Püspök
 és Titkos Gubernium-béli Tanácsos Ur Erdélybe
 ment, az honnan edgy néhány elztendök mulva is-
 mét *Nagyváradra* Püspöknek hozatván, már most
Kalotsai Ersek. *Xav. Kalatai Ferentz* Ur pedig,
 még Jesuitakorában a' Budai Akadémiának világi Böl-
 tseiséget tannító Professora volt, annak utánna az el-
 söbbek engedelméből, akkori *Pálfi Léopold*, most
 pedig *Dalton* Regimentjének Papjává lévén, minek-
 utánna ott, Tábori Superiorságot és Generálvicárius-
 ságot valóságos Felebaráti szeretet' gyakorlása közt
 nagy ideig viselt volna, a' Jesuita Rendnek el-ozlat-
 tatása után *Lembergi* Canonikusá tétetett: onnan
 most Püspökségre lépett. — A' F. Császárnak kü-
 lönös kegyelmeiségéből való engedelmé szerént a'
 már tudva lévő szabad Isteni tisztelete a' Pesti Luthé-
 rána Anyaszentedgyháznak, vette közönséges gya-
 korlásának kezdetét 11-dik Nov. minekutánna *Mol-*
nár

nár János Radvai T. Prédikátor Ur, még Sept. 16-káná Vallás Sőrőfinak elejétől közönségesen bé-hivat-tatván és szent szolgálatot tévén, halgatóitól meg-kedveltetett és hivatalt vett volna. — Közelget az az idő már, hogy a' Moldovai kivált Lengyel-ország felől való széleken lappango 's a' közelebb való helyekenn prédáló zabolátlan Török nép, le-tévén minden szom-szédjának pufztúlását szomjúhózó szándékát, (igy szól edgy Bukkovinai levél) arról gondólkózzék, hogy a' ki tsak eddig-is fúttással győzött inkább, hogy álhafsón nem fokára hadi rendet azon Muszka tanúlt Sereggel, mely Molduvához mindennap közelit és nem fokára a' Dnister Vizén Mohilovnál keresztül megyen. A' Tsernovitzi úlyabb tudósítás szerént, már ott a' szüksé-ges fántzólások készítettnek. Edgy Német levél után a' felyebb való levelünkben irtuk vólt, hogy a' Császár, Erdodi és Levener Regimentek Slésia felé visszázá men-tek, de az említett tudósítás szerént, tsak most ment Tsernovitzon keresztül az Erdodi Régimentye a' Széréth folyó viz körül való meg telepedésre: a' Tsernovitztól-fogva a' Dnister folyovizig nyúló szé-leken áll a' Levener könnyü Lovas Régimettye az Ulá-ner Régimentnek edgy Osztályával edgyütt: a' Dni-ster mellett fel-felé a' Gallitziai szélekenn fekszenek a' Barko Húszárok: Tsernovitzba lészzen 6 tsak őri-zeteten lenni szokott, és 2 táborozó Régimentből va-ló Kompánia, a' több ide tartozó Régimentek, a' kö-rül fekvő helységekbe lésznek ki osztva. A' Szé-kely Húszárok és a' 2 Oláh Régimentek a' más 12 Kompániájával az őrizetenn lévő Régimentnek Szú-tsava körül táboroznak, az hova 2 Kompánia Pattan-tyus nagy számú ágyukkol fog érkezni. — A' Práisz Régimenttyének 3-dik Pataliomából meg-indul tsak most a' napokba 5 köz ember, hogy a' Törökhöz által

által szökjék: hármán ezeknek a' Péterváradí szélen való Régimentnek Strásfától el-fogatott, a' más kettő pedig a' Száva vizénn szerentséfen által menvén, tudakózódott a' Mitrovitztal által ellenben a' Dunán tul lévő által-járonál való portékáknak Bé-szedőjétől az út iránt Shabatz felé: a' Török biztatta hogy elvezetteti mindgyár az oda mennő útra, de az helyett, tsak hamar az után meg-kötöztetvén által adatta mind a kettőt a' Mitrovitzi Ts. Királyi Comándonak. — Minthogy a' mostani Ujság levelekben a' Belgrádi Bafsa igen gyakran elé-forog, jegyezzük meg esmeretségnék okáért rólla, hogy ő edgy 80 esztendős igen jó erőben lévő, a' Török Birodalomnak első rendbéli Basáji közzül való öreg: esztendeje hogy Belgrádi Bafsa, 's már attól az időtől fogva edgy néhányszor veszedelembe forgótt élete; minthogy már Konstantzinápolyból edgy néhányszor küldettenek hozzá arra rendeltetett személyek, kiknek magokkal a' szegény öregnek fejét visszsa kellett volna vinni, ki mindazonáltal olyan okós vólt, hogy mind annyiszor a' magájé helyett a' hozzá ment követeknek fejeket küldötte visszsa Konstantzinápolyba. Közelebről kéredzett hogy bősáttasék-el hivatalából: ezt meg-nem nyerte: tsudára méltó maga vifelete ez a' Török Igazgató Széknek, hogy azt hivatalából el-nem borsáttya, kit esztendő alatt edgy néhányszor akar meg öletni.

A' Belgrádiak annyival jobban kezdettenek vólt a' szükségtől nyomatni, minthogy a' Bulgáriai Helytartó az ő gabonás hajójikat Viddinnél fel-jöni meg-nem engedte, a' szükség ótt-is uralkodván: ugyan tsak már most, leg alább az elébb való emberek könnyebbetek ennyiben, hogy a' mi részükről parantsólat adott a' határszélen való Tábori Comandonak, hogy némelyek számára, ha tulajdon magok emberek ál-

tal vásároltatnák és el-vitetnék, Belgrádba gabonát által vinni engedné meg. Ennek lehet tulajdonítani, hogy a' nép a' maga heveségéből edgy keveset le kezdett hagyni. Ez előtt edgy kevéssel nem akart a' Basza a' néppel birni, a' mint akkori levelükből tudva vagyon: de most önként tézsi a' tudósítást, hogy senki ne tartson semmi erőszaktól, mivel igen jó zabólán tartatnék a' nép. — Ama régi hires a' Töröknek minden-féle de különösen a' Múszkával volt háborúiban igen esméretes *Kántekezéna* nevü Molduvai Fejedelmi Háznak, még edgy életben lévő vitéz maradéka, a' mint hallatik ajánlást tett a' Divánnak, hogy külömb külömb-féle Török Tartományokból, edgy szabad Tábort gyűjt-fel, melyel személyesen maga-is, akármely véres tsatájiban a' Töröknek meg-fogna jelenni.

Mit irjunk már többet a' Háború környülállásairól?

A' rendkívül való készületek, a' helyet, hogy valahól szünnének, minden-felől kettős erővel tétetnek; még is *Vénus* a' maga szeretetével mind-eddig annyira le-kötelezte *Mársat*, hogy a' Hazabéli munkás polgárok minden ellenfégtől való rettegés nélkül foghatták ekéjek szarvát — meg-válik a' jövő esztendőben mit szűl a' következő idő. — Azt beszélik Bétsben, hogy a' most közelebb történt *Otzakovi* ütközetben 5000 Törökök közzül tsak edgyet hagytanak légyen a' Múszkák életben, kinek füleit és orrát el-vágván, ugy botsátoták viszfa a' maga Nemzetéhez, hogy a' Múszka vitézfégről szemmel látott tanu-bizonyságot tehessen. A' Múszkáknek a' Törökkel már bizonyoson estenek némely apró tsatái; de hogy még nagy erővel fogtanak volna fegy-

vert egymás ellen arról nem tudosittattunk. Nem tudatik mitsoda hir tsenditette a' Konstantinápolyi *Divány* füleit — de az iratik, hogy a' Török sereg mint a' szélvészről bajtatott felhő olly sebességgel gyűlöize. A' Dunán túl 300 ezerből álló Török-sereg vagyon némellyek vékbedése szerént öfzve-gyulendó félben. A' Krimiai ujj *Khan* (kit a' Török *Diván* ugyan meg-tett az *Attya* helyet *Kánnak*; de Isten tudja mikor ülhet bé Krimiába, 40 ezer néppel áll kéfzen. *Bender* körül 40 ezer, *Korzim* körül 10 ezerből álló Török Tábor mondatik fekünni, *Attakinál* *Mohiloval* által-ellenben is edgy néhány *Bassák* a' magok 10 — 10 ezerből álló jól el készült fergeikkel meg-érkezteknek lenni mondotnak. A' *Prufzszus* *Hufzárókról* azt tartják közönségesen, hogy még ezen folyó hónapban visszfa érkeznének a' gyözedelemnek *Holiándiában* nyert *borostyán-koszorujával*; de a' gyalog-sergek *Vestfáliában* menvén téli szállásra, mind addig ott maradnának, mig a' tsendesség tökéletesen helyre állana. Kétség kívül ide haza-is keltenek a' *Hufzárók*. Ha tsak ugyan fegyverre kerül a' dolog, azt hiszik a' *Frantziák*, hogy *Sponyól-ország* egész tengeri erejével *Frantzia-ország* mellett léfzen; de ez az *Ánglusokat* meg-nem ijesztvén, telyes igyekezettel készülnek, és noha némely *Politikusok*' értelme szerént már-is mind a' *Muszka*, *Török*, *Frantzia* és *Ánglus* részéről békeféséget kezdetenek-is hirdetni, mind-azonáltal mások álmodozásaszerént, a' jövő tavaszon *Europának* valamellyik szégeletében véres tsatáktól tarthatunk azonban — még most semmi sem bizonyos, az ollyon hirekkel pedig, mellyekkel hólnap vagy hólnapután ellenkezöt kellessék irnunk, nem örömost szolgálunk E. Olvasóinknak.